

6. 6. 2022

Izjava za javnost:

Ocena javnofinančnih posledic koalicijske pogodbe "15. Vlada Republike Slovenije: Program za delo koalicije 2022-2026"

Fiskalni svet poleg izvajanja rednih zakonsko predpisanih nalog analizira tudi javnofinančne učinke pomembnih odločitev ekonomske politike. Ker predstavlja koalicijska pogodba ključen dokument ob vzpostavitvi vlade z naborom načrtovanih ukrepov, podaja Fiskalni svet oceno njenih javnofinančnih učinkov, pri čemer ne sodi o ustreznosti napovedanih ukrepov. Fiskalni svet bo tudi v prihodnje ocenjeval ključne dokumente ekonomske politike in pričakuje, da bodo ti celoviti, transparentni in da bodo vsebovali dovolj jasno določene ukrepe.

Koalicijska pogodba »15. Vlada Republike Slovenije: Program za delo koalicije 2022-2026« vsebuje nabor pretežno splošno opredeljenih ukrepov, ki v veliki meri presegajo štiriletni mandat. Z vidika javnih financ je ena izmed ključnih usmeritev koalicijske pogodbe postopno doseganje povprečnega deleža prihodkov in izdatkov v EU-27. Takšna usmeritev je poleg metodološke vprašljivosti tudi vsebinsko tvegana za majhno in odprto gospodarstvo, ki je praviloma bolj izpostavljeno finančnim trgom. Ukrepi, pri katerih je mogoče določiti smer vpliva na javnofinančne agregate, so pretežno usmerjeni v povečanje izdatkov. Fiskalni svet ponavlja opozorilo, da rast tekoče porabe ne sme presegati rasti dolgoročnega gospodarskega potenciala. Ob tem koalicijska pogodba v precejšnji meri izraža tudi nekatere usmeritve glede financiranja dodatnih izdatkov, kar je razlika v primerjavi s predhodno ocenjenima koalicijskima pogodbama. Financiranje naj bi zagotavljala tudi povečana poraba EU sredstev, deloma pa tudi alternativni, a v koalicijski pogodbi še nedoločeni, viri financiranja, zaradi česar nekateri ukrepi ne bi nujno slabšali javnofinančnega položaja. Pretežna uresničitev ekonomske politike, zastavljene v koalicijski pogodbi, bi sicer predstavljala odklon od fiskalnih gibanj, predstavljenih v scenariju nespremenjenih politik iz Programa stabilnosti 2022, ki so nakazovala postopno konsolidacijo javnih financ. Z zastojem konsolidacije bi se povečalo tveganje za doseganje srednjeročne uravnoveženosti javnih financ v prihodnjih letih. V koalicijski pogodbi so na nekaj mestih omenjene tudi zaveze za zagotavljanje (dolgoročne) javnofinančne vzdržnosti v povezavi z ukrepi, ki jih navaja. Koalicijska pogodba hkrati nakazuje nekaj elementov reševanja dolgoročnih izzivov, s katerimi se soočajo slovenske javne finance, vendar tudi tu ukrepov natančneje ne opredeljuje. Fiskalni svet ocenjuje, da koalicijska pogodba zaradi velike nedorečenosti, tako iz vidika obsega kot glede časovne umeščenosti ukrepov, ne nudi zadostne podlage za načrtovanje ekonomskih subjektov. V zvezi s tem Fiskalni svet predlaga približevanje dobrim praksam v nekaterih državah, kjer koalicijske pogodbe omogočajo natančnejše ovrednotenje. S tem tudi širša javnost dobi uvid v njihove javnofinančne in makroekonomske posledice.

Fiskalni svet od vlade pričakuje, da bodo ukrepi v prihodnjih uradnih proračunskih dokumentih predstavljeni transparentno in da bodo natančno opredeljene tudi njihove javnofinančne posledice. Ob trenutnih in napovedanih makroekonomskih gibanjih ter globalnih in domačih tveganjih mora ekonomska politika pripraviti ustrezen nabor ukrepov, ki bodo ob naslavljanju trenutnih izzivov zagotovili makroekonomsko okolje za vzdržno gospodarsko rast brez poglobljanja neravnovesij in omogočili oblikovanje manevrskega prostora za posredovanje ekonomske politike v prihodnje. Ukrepi pri tem ne bi smeli ogroziti doseganja srednjeročne uravnoveženosti javnih financ. To je še toliko pomembnejše zaradi pričakovanega postopnega

zaostrovanja denarne politike in s tem tudi višjih stroškov financiranja dolga. Fiskalni svet ob napovedi spreminjanja fiskalnega pravila opozarja, da bi to moralo biti preiščeno in tako časovno kot vsebinsko v čim večji meri usklajeno s pričakovanimi spremembami pravil ekonomskega upravljanja v EU. Hkrati poudarjamo, da slovenska in evropska zakonodaja po prenehanju obdobja izjemnih okoliščin določata način in časovni okvir t. i. popravljalnega mehanizma za ponovno doseganje srednjeročne uravnoteženosti salda sektorja država.